

JAK PORUSZAĆ TEMATYKĘ MIGRACYJNĄ NA ZAJĘCIACH PRZEDMIOTOWYCH W GIMNAZJUM?

PLASTYKA, ZAJĘCIA ARTYSTYCZNE,

Jolanta Minor, Malina Baranowska-Janusz

Lubimy myśleć, że nauczyciele i nauczycielki są niczym przewodnicy w ciemnym lesie. Oświetlają latarką ścieżkę i pokazują młodzieży drogę; dzięki temu ścieżka staje się widoczna i zachęca do zagłębiania się w nieznaną, przełamywania swoich lęków, podążania za tym, co ciekawe, a także rozpoznawania swoich emocji związanych z tą drogą. Ta metafora idealnie pasuje do poruszania tematyki migracyjnej i uchodźczej, do czego zachęcamy Was na lekcjach plastyki i zajęciach artystycznych. To tematyka nie tyle trudna, co być może nie do końca „oświetlona”.

Dotarcie do młodych ludzi z rzetelnymi i dostosowanymi do ich potrzeb informacjami na temat uchodźstwa i migracji jest ważne, ale ponad wszystko – podejmowanie rozmów o uchodźcach i uchodźczyniach w szkole na różnych zajęciach przedmiotowych. Pozwala to młodzieży lepiej rozumieć współczesne wyzwania globalne. Zajęcia artystyczne i plastyka dają możliwość nie tylko wyrażania się poprzez sztukę, ale także rozmowy o wartościach i postawach, tematach ważnych dla młodzieży, na które często nie ma czasu i przestrzeni w szkole.

Temat migracji wiąże się dzisiaj z wieloma emocjami, stereotypowym myśleniem, a nawet z mową nienawiści. Dlatego też warto w trakcie lekcji dać uczniom i uczennicom możliwość wypowiedzenia się, wzajemnego wysłuchania – porozmawiania o tym, co wiedzą, co ich ciekawi, czego się boją. Jedną z metod otwierającą na ten temat jest właśnie rozmowa. Łączymy uczniów i uczennice w pary, zachęcamy, aby każda osoba podzieliła się swoimi refleksjami wokół tematu zajęć (2-3 minuty na osobę), a następnie na forum omawiamy wnioski. Ćwiczymy w ten sposób również aktywne słuchanie, co ma szczególne znaczenie w komunikacji i próbie zrozumienia różnych stanowisk. Kluczowe w tej metodzie jest to, by przed rozpoczęciem rozmowy i dyskusji wspólnie ustalić zasady pracy (np. kiedy jedna osoba mówi, reszta klasy słucha). Bez oceniania, krytykowania poznajemy sposób myślenia rozmówcy lub rozmówczynie. Warto zaznaczyć, że to ma być dobra rozmowa¹ dwóch osób, a nie kłótnia, monolog czy próba przekonania do swoich racji.

Sztuka to komunikacja, sposób mówienia – kolorem, formą, bryłą, przestrzenią, napisem. Czasem wprost, a niekiedy symbolem, znakiem. Działania plastyczne, artystyczne mogą wyrażać złożoność i różnorodność świata. Mogą informować, stawiać pytania, wyrażać sprzeciw, empatię; mogą inspirować i zachęcać młodego człowieka do zastanowienia się nad zagadnieniami globalnymi – w tym nad tematyką współczesnych migracji i uchodźstwa.

Zachęcamy do poszukiwania z młodzieżą tematów, które okażą się pomocne w budowaniu postawy otwartości i akceptacji różnorodności. Przykładowe scenariusze, które można wykorzystać w poruszaniu tematyki uchodźczej, znajdują Państwo także w publikacji CEO z serii „W świat z klasą” pt. „Edukacja globalna na plastyce i zajęciach artystycznych w gimnazjum”²:

➔ **„Guernica” Pabla Picassa. O roli sztuki w budzeniu świadomości na temat zagadnień globalnych”**

➔ **„O poczuciu wyobcowania. Ekspresja”**

Za każdym razem ogromną satysfakcję sprawia nam zaangażowanie młodzieży w twórcze działanie; cieszy jej pomysłowość i sposób interpretacji tematu. Przygotowując się do takich zajęć, przede wszystkim odpowiedzmy sobie na pytania: co chcemy przekazać swoim uczniom i uczennicom? Co chcemy przez to osiągnąć? Dla nas szczególne znaczenie ma świadomość młodych ludzi. Świadomość tego, co się wokół nich dzieje; tego, na co mają wpływ. Warto sięgać po różnorodne materiały, korzystać z nowych metod pracy, zaskakiwać młodzież. Pozwalać jej na szukanie wspólnych rozwiązań, inspiracji. W ten sposób młodzi ludzie wzajemnie się „nakręcają”; czasem sami prowadzą część lekcji.

Przy poruszaniu tematyki migracyjnej i uchodźczej ważne jest, by korzystać ze sprawdzonych informacji, rzetelnych źródeł, ale także pamiętać o wartościach edukacji globalnej takich jak: godność, sprawiedliwość, równość, wolność, różnorodność, pokój, równowaga środowiska. Młodzież często o nich rozmawia, a sztuka i działania artystyczne dają jej możliwość wyrażenia ich w kreatywny sposób, dzięki któremu wzmocniony zostanie ich przekaz.

¹ <https://migracje.ceo.org.pl/kategorie/scenariusz-bazowy>

² <https://globalna.ceo.org.pl/plastyka/publikacje/edukacja-globalna-na-plastyce>

